

Základná škola s materskou školou sv. Jána Pavla II.

Osloboditeľská 27, 831 07 Bratislava – Vajnory

Vnútorňá smernica
riešenie šikanovania na škole

Obsah

Úvodné ustanovenia.....	3
Charakteristika šikanovania.....	3
Priestupková a trestnoprávna činnosť.....	6
Prevenca šikanovania	7
Metódy riešenia šikanovania.....	9
Opatrenia na riešenie šikanovania	10
Spolupráca školy so zákonnými zástupcami žiaka.....	11
Záverečné ustanovenia.....	11

Čl. 1

Úvodné ustanovenia

V súlade so smernicou č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach s účinnosťou od 1. septembra 2018 vydáva riaditeľka školy nasledujúcu vnútornú smernicu, ktorá je záväzná pre všetkých zamestnancov školy.

Šikanovanie je problém, ktorý škola potrebuje špecificky vymedziť, definovať, preventívne pôsobiť proti nemu a v prípade potreby riešiť.

Čl. 2

Charakteristika šikanovania

Pod pojmom *šikanovanie* sa rozumie správanie žiaka, ktorého úmyslom je ublíženie, ohrozenie alebo zastrašovanie žiaka. Je to úmyselný, spravidla opakovaný útok voči žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa z rôznych dôvodov nevedia alebo nemôžu účinne brániť.

Podstatou šikanovania je najmä:

- ~ úmyselne ublížiť druhému fyzicky alebo psychicky
- ~ agresia jedného žiaka alebo skupiny žiakov
- ~ prevaha agresora alebo skupiny agresorov nad obeťou

Šikanovanie sa môže prejaviť:

- ~ *priama forma* – fyzické, urážanie, nadávky, posmech, zosmiešňovanie, príkazy agresora vykonať určitú vec proti vôli obeť, odcudzenie vecí, vyhrážanie, zastrašovanie, vydieranie, zneužitie osobných údajov, fotografií, šírenie nepravdivých informácií alebo kyberšikanovaním
- ~ *nepriama forma* – prehliadanie, ignorovanie, zámerné vylúčenie z kolektívu, nedobrovoľné vystavovanie agresívnym situáciám

Kyberšikanovanie – priama forma šikanovania, pri ktorej ide o zneužitie informačno-komunikačných technológií (telefón, tablet, internet, sociálne siete, ...) na úmyselné ohrozenie, ublíženie alebo zastrašovanie, pričom sa často vyskytuje v spojení s inými formami šikanovania.

Najčastejšie znaky kyberšikanovania:

- ~ sociálna prevaha alebo psychická prevaha agresora, nie je nutná fyzická prevaha
- ~ agresor vystupuje často anonymne
- ~ útok nevyžaduje fyzický kontakt agresora a obeť
- ~ agresor spravidla nevidí priamu emocionálnu reakciu obeť na útok s ohľadom na anonymitu a odstup, ktoré informačno-komunikačné technológie umožňujú
- ~ útoky sa šíria prostredníctvom internetu podstatne rýchlejšie ako inými spôsobmi
- ~ útoky sú prístupné veľkému množstvu osôb
- ~ agresor je schopný uskutočniť útok z rôznych miest
- ~ útoky môžu mať dlhšie trvanie v čase
- ~ obeť nemusí o napadnutí dlhšiu dobu vedieť
- ~ obeť nemusí byť schopná identifikovať agresora
- ~ zverejnené informácie, fotografie a audiozáznamy a videozáznamy môže byť náročné odstrániť z internetu

Žiak, ktorý je agresorom, môže byť trestne stíhaný najmä za trestný čin:

- ~ ublíženia na zdraví
- ~ obmedzovania osobnej slobody
- ~ lúpeže
- ~ vydierania
- ~ hrubého nátlaku
- ~ nátlaku
- ~ porušovania domovej slobody
- ~ sexuálneho násillia
- ~ sexuálneho zneužívania

- ~ krádeže
- ~ neoprávneného užívania cudzej veci
- ~ poškodzovania cudzej veci
- ~ nebezpečného vyhrážania sa
- ~ nebezpečného prenasledovania
- ~ výroby detskej pornografie
- ~ rozširovania detskej pornografie
- ~ prechovávanía detskej pornografie a účasť na detskom pornografickom predstavení
- ~ ohovárania

Prejavy šikanovaného dieťaťa:

- ~ zhoršenie prospechu alebo zlyhávanie v škole
- ~ vyhýbanie sa škole, ktoré môže súvisieť so snahou vyhnúť sa stretnutiam s agresorom alebo s priveľkou mierou záťaže
- ~ výrazná zmena správania – uzatvorenie sa do seba, vyhýbanie sa dovtedy obľúbeným činnostiam alebo kamarátom, únik z reality
- ~ psychosomatické ťažkosti – napr. bolesti brucha, poruchy spánku, zhoršenie alergických príznakov
- ~ negatívne emocionálne prežívanie – pocity hanby, trápnosti, poníženia, smútku, bezvýchodiskovitosti a beznádeje
- ~ psychické ťažkosti a ochorenia – depresie, úzkosti, neustály strach a pocit ohrozenia
- ~ pocit vlastného zlyhania, pokles sebavedomia a dôvery v ľudí
- ~ zvýšenie agresívneho správania, násilie voči iným, pomsta
- ~ sebapoškodzovanie, samovražedné sklony, ktoré sú reakciou na zdanlive bezvýchodiskovú situáciu

Prejavy kyberšikanovaného dieťaťa:

- ~ zisťuje, ako sa dá zablokovať osoba na sociálnych sieťach alebo prichádzajúce hovory či sms
- ~ zruší si profil na sociálnych sieťach
- ~ prestane používať počítač alebo mobilný telefón

- ~ nedvíha telefón, neodpovedá na smsky a nechce o tom hovoriť
- ~ zdá sa nervózne, neisté alebo smutné pri čítaní mailov alebo správ
- ~ uniká do choroby
- ~ nechce chodiť do školy alebo medzi ľudí
- ~ vyhýba sa rozhovoru o tom, čo robí na počítači alebo na mobile
- ~ uzatvára sa a súčasne popiera, že by sa niečo dialo
- ~ uniká do sveta fantázie, počítačových hier

Čl. 3

Priestupková a trestnoprávna činnosť

Šikanovanie môže napĺňať:

- ~ skutkovú podstatu trestného činu alebo priestupku
- ~ skutkovú podstatu priestupku proti občianskemu spolunažívaniu alebo priestupku proti majetku

Skutočnosť, že fyzická osoba nie je trestne zodpovedná z dôvodu nízkeho veku nie je prekážkou na podanie žaloby. Zákonný zástupca žiaka a žiak zodpovedajú za škodu spoločne a nerozdielne.

Pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec, ktorému je známy prípad šikanovania a neprijme žiadne opatrenie, môže byť stíhaný najmä za trestný čin:

- ~ neprekazenia trestného činu
- ~ neoznámenia trestného činu
- ~ ublíženia na zdraví

Čl. 4

Prevenia šikanovania

Šikanovanie v akejkoľvek forme na škole netolerujeme, a preto úlohou všetkých pedagogických pracovníkov je vytváranie pozitívnej atmosféry v škole v duchu Desatora a budovanie vzájomnej tolerancie žiakov všetkých vekových kategórií.

Prevenia šikanovania sa zabezpečuje súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu vrátane pozitívneho vplyvu osobnosti pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca v rámci každodenného vyučovania, obsahového zamerania a didaktiky predmetov a prierezových tém:

- ~ osobný a sociálny rozvoj
- ~ mediálna výchova
- ~ multikultúrna výchova
- ~ ochrana života a zdravia
- ~ výchova a vzdelávanie k ľudským právam
- ~ výchova k občianstvu
- ~ boj proti extrémizmu
- ~ výchova k manželstvu a rodičovstvu

a súčasťou súťaží, hier, prednášok alebo diskusií organizovaných školou alebo organizovaných inými relevantnými subjektmi.

Riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ vopred preveria navrhované preventívne činnosti školy s cieľom predísť nežiaducemu vplyvu neodborných činností, ako aj škodlivému vplyvu kultov, siekt či extrémistických organizácií na žiakov.

Riaditeľ školy oboznamuje s podstatou, formami a nebezpečnými dôsledkami šikanovania

- ~ všetkých žiakov príslušnej školy a ich zákonných zástupcov
- ~ zamestnancov školy príslušnej školy
- ~ osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa
- ~ zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu.

Riaditeľ školy zodpovedá za systémové aktivity školy v oblasti prevencie šikanovania. Pri príprave a realizácii celoškolskej stratégie najmä

- ~ vytvára pozitívne prostredie v škole
- ~ podporuje prosociálne správanie a vzťahy detí
- ~ určuje v školskom poriadku pravidlá správania sa vrátane sankcií za ich porušenie a pravidlá používania informačno-komunikačných technológií (mobilných telefónov, tabletov, počítačov a iných komunikačných technológií) v priestoroch školy
- ~ rozpracúva podrobnosti prevencie a riešenia šikanovania žiakov vo vnútornom predpise školy
- ~ zabezpečuje v súlade s pracovným poriadkom školy zvýšený dozor pedagogických zamestnancov cez prestávky, pred začiatkom vyučovania, po jeho skončení a v čase mimo vyučovania, najmä v priestoroch, kde k šikanovaniu už došlo alebo by k nemu mohlo dochádzať
- ~ oboznamuje pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov so spôsobom oznamovania šikanovania a preverovania šikanovania
- ~ informuje o postupe pri zistení šikanovania, najmä pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov, žiakov, zákonných zástupcov žiaka, osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa a zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu
- ~ zabezpečuje zverejnenie kontaktných údajov inštitúcií, ktoré sa prevenciou a riešením šikanovania zaoberajú
- ~ určuje v pracovnom poriadku školy povinnosť zamestnancov školy oznamovať podozrenie zo šikanovania
- ~ zabezpečuje vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti prevencie šikanovania, vrátane kyberšikanovania, prostredníctvom zvyšovania digitálnej gramotnosti učiteľov
- ~ spolupracuje s odbornými zamestnancami príslušného centra pedagogickopsychologického poradenstva a prevencie a ďalšími odbornými pracoviskami poradenských služieb a preventívnych služieb v regióne
- ~ zapája do prevencie šikanovania žiacku školskú radu, radu školy a zriaďovateľa

Čl. 5

Metódy riešenia šikanovania

Riaditeľ školy alebo ním poverená osoba zostavuje tím zamestnancov školy v zložení *riaditeľ školy, koordinátor prevencie alebo výchovný poradca a triedny učiteľ obete a agresora*, ktorý navrhuje a zabezpečuje odborný postup pri riešení šikanovania.

Riaditeľ školy alebo ním poverená osoba pri zisťovaní a preverovaní šikanovania:

- ~ zabezpečí bezodkladnú pomoc obetiam a ochranu obetí
- ~ zabezpečí dozor v triede, kde sa preveruje šikanovanie
- ~ vykonáva opatrenia na zabránenie novej krivej výpovede agresora jeho izoláciou počas preverovania šikanovania
- ~ preveruje šikanovanie bezodkladne v čase, keď agresor nie je ešte dohodnutý na spoločnej výpovedi s obeťou, svedkami alebo inými osobami, ktoré na šikanovanie upozornili
- ~ zabezpečí, aby obeť nebola konfrontovaná s agresorom
- ~ zabezpečí zistenie vhodných svedkov a uskutočnenie individuálnych rozhovorov alebo konfrontačných rozhovorov so svedkami
- ~ uchováva dôkazy pri podozrení na kyberšikanovanie v spolupráci s koordinátorom informatizácie alebo externým expertom
- ~ kontaktuje vo vzťahu k obeti, agresorovi a svedkovi šikanovania zákonných zástupcov, osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa, zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu alebo zariadenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, v ktorom je žiak umiestnený
- ~ kontaktuje miestne príslušné centrum
- ~ zabezpečí použitie anonymnej dotazníkovej metódy
- ~ vedie písomné záznamy o riešení jednotlivých prípadov šikanovania
- ~ zabezpečí pri rozhovoroch prítomnosť najmenej dvoch pedagogických zamestnancov alebo odborných zamestnancov
- ~ ohlasuje príslušným útvarom Policajného zboru podozrenie na spáchanie priestupku alebo trestného činu.

Čl. 6

Opatrenia na riešenie šikanovania

Opatreniami na riešenie šikanovania pre obeť a jej zákonných zástupcov:

- ~ odporúčanie vyhľadať individuálnu odbornú starostlivosť
- ~ zabezpečenie skupinového intervenčného programu v spolupráci s centrom
- ~ zaistenie bezpečia obeť
- ~ zabezpečenie informovania a poradenstva o šikanovaní pre žiakov, zákonných zástupcov a zamestnancov školy

Opatreniami na riešenie šikanovania pre agresora a jeho zákonných zástupcov:

- ~ odporúčanie zákonným zástupcom agresora vyhľadať odbornú starostlivosť centra
- ~ udelenie výchovného opatrenia podľa závažnosti
- ~ odporúčenie zákonným zástupcom na dobrovoľný diagnostický pobyt v diagnostickom centre

Riaditeľ školy je povinný:

- ~ oznámiť orgánom činným v trestnom konaní podozrenie, že žiak sa dopustil šikanovania
- ~ oznámiť orgánom činným v trestnom konaní podozrenie, že žiak sa dopustil spáchania trestného činu alebo opakovane páchal priestupky proti občianskemu spolunažívaniu alebo priestupku proti majetku
- ~ oznámiť orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podozrenie na šikanovanie a spáchanie trestného činu
- ~ oznámiť orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately skutočnosti, ktoré ohrozujú obeť, agresora alebo svedkov
- ~ oznámiť orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately opatrenia, ktoré prijal na riešenie šikanovania

Pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec je povinný šikanovanie, alebo podozrenie zo šikanovania medzi žiakmi bezodkladne riešiť a každej jeho obeť bezodkladne poskytnúť pomoc.

Čl. 7

Spolupráca školy so zákonnými zástupcami žiaka

- ~ pri podozrení na šikanovanie žiaka spolupracujú riaditeľ školy, koordinátor prevencie, triedny učiteľ, ďalší pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci s rodinou obeť a s rodinou agresora.
- ~ pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci dbajú pri rozhovore so zákonným zástupcom obeť, agresora alebo svedka najmä na zachovanie dôvernosti informácií.
- ~ o úkonoch podľa tohto článku osoba poverená riaditeľom školy vyhotovuje zápis, z ktorého po jednom vyhotovení poskytne každej zo zúčastnených osôb.

Čl. 8

Záverečné ustanovenia

- ~ táto smernica je v súlade s pravidlami správania a konania žiakov vrátane sankcií za ich porušenie zapracovanými v školskom poriadku
- ~ s touto smernicou budú oboznámení všetci zamestnanci základnej školy
- ~ s touto smernicou budú oboznámení zákonní zástupcovia žiaka
- ~ táto smernica bude na webovej stránke školy

PaedDr. Lenka Bubeníková

riaditeľka školy